

СТОЛИЧНА ОБЩИНА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

До:
Председателите на
политически групи в СОС

Георги Георгиев
Председател на Столичния
общински съвет

Йорданка Фандъкова
Кмет на Столичната община

Дончо Барбалов
Зам.-кмет по Финанси и
стопанска дейност

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

**за включване в бюджета на Столичната община за 2022 г.
от Борис Бонев – общински съветник**

Уважаеми госпожи и господата общински съветници,
Уважаеми г-н Георгиев,
Уважаема г-жо Фандъкова,
Уважаеми г-н Барбалов,

Във връзка с подготовката на проекта за бюджет на Столичната община за 2022 г. ви представям следните предложения за включване в него. Обръщам внимание, че София изостава от останалите европейски столици в трансформацията на градската си икономика и прилагането на принципите на Зеления преход. Големите градове са мястото, където ние се сблъскваме челно с всички проблеми, които климатичните промени носят, тъй като именно тук се концентрира най-голямото ползвателство на енергия и най-голямото замърсяване. Имайки предвид лошото състояние на сградния фонд и инфраструктура в София, както и ниското качество на въздуха, е време да предприемем мерки, с които да отговорим на тези предизвикателства и да преустроим градската икономика и среда спрямо европейските, а и глобални тенденции.

1) Устойчива мобилност

Устойчивата мобилност спомага за удовлетворяването на нуждите от мобилност на хората и създава по-добро качество на живот в града и крайградските зони. Обща цел трябва да е преобразяването на нашата мобилност, за да я направим по-безопасна, устойчива и свързана. С оглед на факта, че 30% от парниковите газове се произвеждат в резултат на транспортни дейности, то декарбонизация и цифровизация на транспорта трябва да залегнат като основен фокус в тазгодишната капиталова програма на София.

Успешният преход към екологосъобразен транспорт ще донесе значителни икономически, социални и екологични ползи: намаляване на емисиите на парникови газове, предизвикващи затопляне на климата, намаляване на замърсяването на въздуха и шумовото замърсяване, както и тяхното отрицателно въздействие върху нашето здраве.

1.1 Проект за изграждане на трамвайно трасе по бул. “Тодор Каблешков” (участък бул. “България” - метростанция “Г. М. Димитров”)

Дейност 849 "Други дейности по транспорта, пощите и далекосъобщенията"

Трамваят по бул. “Тодор Каблешков” е заложен в общия устройствен план (ОУП) на София като връзка между съществуващите направления по бул. “Цар Борис III и бул. Шипченски проход. Той ще свързва южните и част от източните квартали на града посредством автономно трасе, осигуряващо скорост и удобство за голям брой пътници, които в момента са принудени да минават през центъра на града. Разтоварването на централната градска част от транзитния трафик би довело до намаляване на вредните емисии в района, създавайки условия за повече пешеходно и велосипедно придвижване.

Първата стъпка в реализирането на трамвайното трасе е неговото проектиране. Бул. “Тодор Каблешков” в участъка между бул. “България” и ул. “Луи Айер” беше изграден през 2021 г., но бе пропуснато проектирането и изграждането на планираното трамвайно трасе. То има потенциал да е скоростно, с приоритет на кръстовищата и осигуряващо пътуване, конкурентно на личния автомобил. С правилно проектиране и амбициозно разписание, трамваите ще изминават разстоянието между бул. “България” и метростанция “Г. М. Димитров” (6.2 км) за под 20 минути. Инвестицията за проектирането възлиза на **0,3 млн. лв.**

1.2 Ремонт на трамвайно трасе по бул. “Княгиня Мария Луиза” (участък ул. “Козлодуй” - надлез “Надежда”)

Дейност 606 "Изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа"

Осигуряването на редовен, бърз и достъпен градски транспорт е начинът да създадем зелен град, в който минимална част от пътуванията се извършват с личен автомобил. В големите европейски градове, трамвайният е вторият по важност вид градски транспорт след метрото. Неговите екологични, икономически и транспортни параметри го правят все по-популярно и предпочитано превозно средство. Качеството на транспортната услуга обаче зависи от редовната поддръжка не само на подвижния

състав, но и на необходимата инфраструктура. Световната практика изисква пълна рехабилитация на трамвайните трасета на всеки 20 до 30 години. За съжаление, поддръжката на трамвайните трасета в София е системно negliжирана и състоянието им става все по-тежко с всяка следваща година.

Трамвайното трасе по бул. “Княгиня Мария Луиза” в участъка от ул. “Козлодуй” до надлез “Надежда” е едно от най-амортизираните в София и същевременно и едно от най-натоварените - средно на всеки 2.5 минути оттам преминава трамвай. Необходим е цялостен ремонт на 1.5 км. единичен коловоз, което ще доведе до драстично съкращаване на разписанията и повишаване на средната скорост на трамваи с номера 1, 3, 6, 7 и 12. В момента трасето е в аварийно състояние и скоростта е ограничена до 10 км/ч, което не само прави тези линии непривлекателни за гражданите, но и води до бързото амортизиране на подвижния състав, движещ се по тях. Съществуващата асфалтова настилка, както и тротоарите, са с множество неравности и пропадания, а ежегодните частични ремонти не носят резултат, тъй като основата и износващите пластове са силно компрометирани. Цялостният ремонт на тази отсечка предвижда нов трамваен път, монтаж на шумо-, електро- и виброизолационни елементи, нова дренажна система, подновяване на контактната мрежа, както и ремонт на останалата част от уличното платно, за което е нужен ресурс в размер на **6 млн. лв.**

1.3 Ремонт на бул. “Петър Дертлиев” в участъка между бул. “Панчо Владигеров” и колелото в ж.к. Люлин 5: пътно платно, трамвайно трасе, контактна-кабелна мрежа (ККМ) и тротоари

Дейност 606 "Изграждане, ремонт и поддръжане на уличната мрежа"

През 2022 г. Столична община ще извърши дългоотлагания ремонт на тунела, свързващ район „Люлин“ с бул. „Тодор Александров“. По време на ремонта, единственият трамвай, обслужващ район “Люлин”, ще бъде спрян, тъй като трасето му минава през тунела. Това е подходящ момент за основен ремонт на част от трасето на трамвая и прилежащата улица, които са в силно влошено състояние.

Трамвай номер 8 свързва микрорайони от 2 до 6 с метрото, движейки се в по-голямата си част по автономно трасе, което позволява поддръжане на постоянна скорост. Изключение прави отсечката между колелото в ж.к. “Люлин” 5 и бул. “Панчо Владигеров”, където панелното трасе на трамваите е в лошо състояние - от него стърчат арматурни желяза и има пропадания. Това застрашава автомобилите, които се движат по него, а води и до некомфортно пътуване с трамвая и по-бърза амортизация на подвижния състав.

На фона на силно амортизираната трамвайна инфраструктура в столицата, инвестициите в електротранспорт в последните години се свеждат до закупуване на нови мотриси и ремонт на няколко отсечки. Необходимо е общината да инвестира приоритетно в ремонта на трамвайната мрежа в периферните квартали, подобрявайки тяхната свързаност чрез екологичен, бърз и удобен транспорт. По този начин повече хора ще се откажат от автомобилите си, в полза на по-чист въздух и по-малко време, изгубено в задръствания.

В този контекст, считам за абсолютно наложително този обект да бъде включен в капиталовата програма и изпълнен още през 2022 г., като за него се заделят **2,5 млн. лв.**

1.4 Изграждане на 3 безопасни кръстовища (в кварталите “Овча купел”, “Слатина” и “Люлин”)

Дейност 606 "Изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа"

Значителна част от ежедневните градски придвижвания са на разстояние, което би могло да бъде изминато пеша, ако времето и здравословното състояние на човек го позволяват. Повишаването на дела на пешеходното движение е един от приоритетите в Плана за устойчива градска мобилност на Столична община (2019 - 2035 г.), тъй като ползите за обществото биха били неоспорими. Ходенето пеша е здравословно, не замърсява околната среда и не на последно място - обогатява градския живот. Затова Столична община трябва да работи в посока създаване на безопасни и комфортни публични пространства, достъпни за всички, където трафикът е успокоен, а пешеходците се чувстват сигурни. В последните години в София се случват множество инциденти на пешеходни пътеки, където въпреки предимството си, пешеходци са удряни от автомобили, движещи се с несъобразена скорост. Видно е, че разчертаването на пешеходни пътеки не е достатъчно, за да спрат инцидентите. Повдигането на пешеходните пътеки също невинаги е удачно решение, защото автобусите и тролейбусите, които преминават през тях, не са предвидени за подобни чести усуквания и така разходите за поддръжката им се увеличават.

Подходяща алтернатива са безопасните кръстовища, в които пътните платна са стеснени и повдигнати до нивото на тротоарите, а за пешеходците има предвидени защитни острови в средата на пресичането. Тези кръстовища намаляват скоростта на автомобилите и значително улесняват придвижването на пешеходците и велосипедистите. Често ни се налага да прескачаме различни препятствия по софийските тротоари, а високите бордюри са предизвикателство за детските колички, по-възрастните или хората с увреждания. Повдигането на нивото на уличното платно до нивото на тротоарите изцяло ще премахне препятствията и ще направи улиците ни еднакво достъпни за всички граждани. Не трябва да забравяме, че в града няма само млади и мобилни хора и отстраняването на препятствията ще се отрази положително върху оживлението на кварталите и малкия бизнес в района.

По тази причина, предлагаме изграждането на 3 пилотни повдигнати кръстовища в различни квартали, които да послужат за демонстрация на предимствата на подобен тип инфраструктура. Вече има изготвени идейни проекти за кръстовищата на бул. Шипченски проход и ул. Хемус в район Слатина, ул. Боряна и ул. Любляна в район Овча купел и ул. Александър Станишев и ул. Тодор Николов в район Люлин , за които да бъдат отделени **1,5 млн. лв.**

1.5 Доизграждане на буферен паркинг при метростанция “Сливница”

Дейност 606 "Изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа"

Буферните паркинги стимулират оставянето на автомобилите в периферията и ползването на градския транспорт за придвижване вътре в града. Подходящи локации

за тях са както станциите на метрото, така и последните спирки на наземния градски транспорт. Буферният паркинг при метростанция "Сливница" представлява комбинация от двете, което го прави ключов ресурс. Изграден още по времето на строителството на метрото в района, този паркинг стои неизползван и до днес. В по-голямата си част строежът е завършен, като довършителните дейности за пускането му в експлоатация възлизат на около 3 млн лв. Тази цена е малка в сравнение с ползите, които буферният паркинг до метростанция "Сливница" ще донесе както за непосредствената зона около него, така и за цялостната ефективност на столичния транспорт. В момента пътуващите с метрото оставят автомобилите си на нерегламентиран кален "паркинг" до кръстовището на булевардите "Сливница" и "Панчо Владигеров". Въвеждането на вече изграденото съоръжение в експлоатация ще осигури удобно и сигурно място за личните автомобили на пътуващите. От друга страна, наличието на подобно съоръжение на западния вход на столицата ще намали броя на автомобилите, които продължават към централната част на града, осигурявайки спад в задръстванията и по-чист въздух. За завършването на паркинга ще бъдат нужни средства в размер на **3 млн. лв.**

1.6 Цялостен ремонт на ул. „Велчо Атанасов“

Дейност 606 "Изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа"

Улица „Велчо Атанасов“ е основна пътна артерия на квартал Слатина и движението по нея е изключително натоварено. По нея минава линия 72 на градския транспорт, която е същевременно и единствена автобусна линия свързваща квартала с другите части на града. Тротоарите са разбити и движението по тях е затруднено от паркирани автомобили. Изграждането на нови тротоари бяха заложени още през 2019 г., които така и не бяха изпълнени спрямо плана, а проектът за ремонта на улицата беше замразен през 2020 г. Поради това не намираме никакво оправдание за отлагане на този спешен ремонт.

Ресурс за цялостния ремонт на улицата с дължина 750 метра, включващ и задължителен ремонт на автобусни спирки и тротоари, както и ново улично осветление, трябва да бъде предвидени в капиталовата програма в размер на **2 млн. лв.**

1.7 Цялостен ремонт на ул. „Солунска“

Дейност 606 "Изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа"

Ул. „Солунска“ е една от най-оживените и натоварени централни софийски улици, която е в трагичното състояние в участъка между бул. „Христо Ботев“ и бул. „Витоша“. Проблемна е както пътната настилка, така и осветлението и тротоарите, които са непроходими. Проект за цялостен ремонт на участъка, който се явява продължение на вече ремонтираната част до ул. „Граф Игнатиев“ има още от 2018 г., и оттогава спорадично влиза и излиза от капиталовата програма на Общината. Тази улица е част и от Зона 30 в центъра, и проектът за ремонт на ул. „Солунска“ включва и изграждането на инфраструктура, която успокоява движението. С цел завършване на тази ключова и представителна централна улица и решаване на проблемите на живущите и бизнеса по нея, настоявам за цялостен ремонт да бъдат отделени **1,1 млн. лв.**

1.8 Изграждане на кръстовище на бул. „Симеоновско шосе“ при кв. Витоша

Дейност 606 "Изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа"

Изграждането на (полу)кръгово кръстовище в кв. Витоша ВЕЦ-Симеоново е дългоотлаган проект, който значително ще улесни влизането и излизането от квартала, който страда от липса на инфраструктура и добри връзки с прилежащите квартали и територии. За обекта вече има идеен проект, а техническият такъв е възложен от страна на гл. арх. и затова е съвсем реалистично той да може да бъде изпълнен още в рамките на тази бюджетна година, за което и настоявам да бъдат **заделени 1,2 млн. лв.**

1.9 Инвестиции в дигитализация

Дейност 122 "Общинска администрация"

В проекта за бюджет за 2022 г. едно от перата, по които **отделяният ресурс бележи най-голям спад е дигитализацията**. Докато през 2021г. заложените средства се равняват на 4,6 млн. лв., то през тази година това намалява с цели 42%. Вярвам, че всеки град, който има амбицията да преследва добрите практики за създаването на устойчив, модерен и умен град, трябва да инвестира в развитието на дигиталната си свързаност, защото промените в технологиите и дигиталните постижения носят редица ползи за обществото като по-добра и достъпна информация, по-добра оперативна безопасност и подобрена комуникация в редица сектори. Недопустимо е по такъв важен приоритет средствата да бъдат намалени почти наполовина, поставяйки Столична община в пряка зависимост от европейски и държавни средства за постигането на високите амбиции за дигитален град, които София има.

Поради тази причина, смятам за абсолютно наложително допълнителни **2,5 млн. лв.** да бъдат отделени по перото за дигитализация, като това ще резултира в обща стойност на инвестицията за годината от 5,2 млн. лв.

2) Обществено здраве

Дейност 469 "Други дейности по здравеопазването"

2.1 Основен вътрешен и външен ремонт на диагностично-консултативните центрове в ж.к. Обеля, кв. Ботунец и кв. Гео Милев

Лечебни заведения в пограничните части на Общината, като например 30 ДКЦ в кв. „Обеля“ и 16 ДКЦ в район „Кремиковци“, са в окаяно състояние и се нуждаят от ремонт, както и от въвеждане на енергийно-ефективни мерки за намаляване на експлоатационните разходи.

След критичното финансово състояние заради огромни дългове през 2016 г., лошо управление и отсъствие на контрол от Общината, до днешна дата 30 ДКЦ все още не е в добро финансово състояние, а сградният фонд има спешна нужда от вътрешен и външен ремонт. Медицинският център, който се намира в периферията на Софийска община, е от особена важност, тъй като обслужва живущите в зоните Обеля-1, Обеля-2, кв. Обеля, Връбница-1 и с. Волюяк. От вътрешен и външен ремонт се нуждае и 16 ДКЦ в кв. Ботунец, което въпреки недоброто му финансово състояние, е изключително важно да продължи да предлага медицинските си услуги на живеещите в района на Кремиковци. Подобна е и ситуацията с II-ра база на 22 ДКЦ в кв. Гео Милев.

В тази връзка, освен качествен управленски екип и контрол, смятам за необходимо да се изготви детайлен анализ на необходимите ремонтно-строителни дейности по ДКЦ-тата в периферията на София. В това число и при необходимост: ремонт на покриви, полагане на топлоизолация на външните стени и подовете, подмяна на дограмата, смяна на отоплителната инсталация и разбира се инвестиране в апаратура. На база на сходни ремонтни дейности, прогнозната стойност е между 500 хил. - 1 млн. лева с ДДС на ДКЦ според неговата квадратура и необходимите ремонтно-строителни дейности. Подобно въвеждане на мерки за подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд води до драстично намаляване на експлоатационните разходи (като например спад на разходите за отопление с между 30-50%).

Отчетните данни за изпълнението на бюджета показват, че по план за ремонт на ДМА, бюджетът на СО за 2021 г. разполага с 45,3 млн. лева, като към 30.11.21 са усвоени едва 18,4 млн. лева или 40,6%.

Намирам тази статистика за тревожна и поради тази причина, смятам за неотложен спешния ремонт на трите ДКЦ-та, за които е нужен ресурс в размер на **3 млн. лв.**

3) Качествено образование

3.1 Цялостен ремонт на 35 СЕУ "Добри Войников"

Дейност 389 "Други дейности по образованието

35 СЕУ е най-голямото училище в квартал Лозенец, в което се обучават над 1200 ученици. От години бива игнорирана спешната нужда от вътрешен и външен ремонт на сградата, за която родителите на обучаващи се са алармирали многократно. Недопустимо е материалната база на едно от най-елитните училища в София, а и в страната, да бъде в такова състояние, което може да доведе и до опасни инциденти.

Оценявам като абсолютно наложително да бъде заложен ресурс в размерите на **1,7 млн.лв.** за спешен ремонт на фасадата на сградата, както и подмяната на отоплителната и електрическата инсталация, в капиталовата програма за 2022 г.

3.2 Изграждане на детска градина в ж.к.Обеля 1

Дейност 311 "Детски градини"

В продължение на години, недостигът на детски градини в София е една от най-сериозните пречки пред пълноценното развитие на децата и икономическата сигурност на родителите. Въпреки увеличението на средствата, отделяни за изграждане на детски заведения, темповете на строителството значително се забавят. През 2021г. са заложили 33,2 млн. лв. от собствените приходи на Общината в Капиталовата ѝ програма за изграждане на нови градини, както и 23,2 млн. лв. за изграждане на ясли. Въпреки сериозната заявка, за изминалата година над 12 000 деца остават без място в детската градина, което бетонира една негативна тенденция на увеличаваща се бройка на семействата, чиито деца остават извън класиранията.

От друга страна, при повечето заложили строителства на детски и яслени градини, крайните квартали често са ошетени и на родителите се налага да се борят за твърде малък брой места. Такъв е случаят и в ж.к. „Обеля 1“, който не разполага със собствена

детска градина, въпреки че от много време е предвиден терен и средства за нейния строеж. Срокът за отчуждаване на терена за детската градина изтече и не е ясно нейното бъдеще. Към момента единственото действащо заведение с подобна функция е филиал на голяма градина (ДГ №5), представляващ 2 стаи на партера на блок, който за детска площадка използва общинската зад блока и не може да поеме голям брой деца. В момента, на родителите в Обеля 1 се налага да кандидатстват в градини в съседни квартали - Обеля 2, Връбница, Модерно Предградие и други, като това им коства дълго и неудобно пътуване всеки ден, за да заведат децата си на градина.

Смятам, че е от изключителна важност през тази година приоритетът за детските градини да не остане само едно добро пожелание, а да бъде ясно отразено в бюджетната рамка. Затова настоявам тази година да бъде осъществено изграждането на детската градина в ж.к. "Обеля 1", като тя вече е заложена в „Програма за строителство на детски градини 2021-2023" и има индикативна стойност **1,5 млн. лв.**

4) Ефективно използване на водни ресурси

4.1 Реновация на Централна минерална баня, северно крило - етап 1

Дейност 759 "Други дейности по културата"

Минералните води са един от най-ценните ресурси на София и затова е от изключителна важност те да бъдат използвани за подобряването на здравето и качеството на живот на гражданите. Въпреки наличието на множество минерални извори на територията на общината, само 20% от тях биват използвани за водоналиване или балнеолечение, което показва липса на перспектива за развитието на едно от най-големите предимства на София. В тази връзка, крайно време е казусът с Централна минерална баня да бъде поставен на дневен ред през тази година. В изготвения от общинското предприятие Софияплан - План за обновяването на Централната минерална баня в София са заложени първоначалните дейности, които трябва да бъдат извършени за цялостната реконструкция на сградата и превръщането ѝ в модерен термален център. Сред тези стъпки са създаване на екип за управление на проекта, действия по укрепване на сградата и подготовка на пространствата (вкл. Конструктивна оценка, разчистване на пространствата и т.н.), действия по осигуряването на допълнително пространство за фондохранилища и експозиционни площи на Регионален исторически музей, действия по финализиране на режимите за опазване на сградата и създаване на План за опазване и управление, действия по провеждането на архитектурен конкурс за идеен проект, както и действия за комуникация с обществеността. Направената оценка за необходимите средства за извършване на тези дейности е в размер на **0,3 млн. лв.**

4.2 Управление на повърхностни води (София – Зелен град)

Дейност 621 "Управление, контрол и регулиране на дейностите по опазване на околната среда"

В първата фаза на стратегията за управление на повърхностни води са заложени 9 месеца за извършване на проучвания за опазване и възстановяване на речните корита и дерета. След това, в рамките на 36 месеца ще се разработват проекти за

възстановяване, а други 36 месеца са предназначени за провеждане на проучване на потенциала за реорганизиране на открити пространства в хранилища за събиране на вода. Предвид скорошните наводнения и констатираните пропуски в управление на водата и настаналите от това щети, предлагам да бъдат заделени **0,5 млн. лв.** за проучване и планиране за опазване на речни корита за намаляване на риска от наводнения и устойчиво управление на повърхностните води.

5) Спорт и отдих

Дейност 714 " Спортни бази за спорт за всички "

Инвестирането в и развитието на спорта е от значение за индивидуалното здраве и благополучие на гражданите, но също и за колективното бъдеще на нашето общество. Като най-близки до хората, общините са институциите, които имат задачата да прилагат модел на живот, който да отразява нуждите на населението.

По последни данни на общинското предприятие „Софияплан“, около 70% от гражданите на София отделят 0 часа за спорт на седмична база. Най-активни са жителите под 30 г. възраст, като над 50% от тях отделят поне 2 часа за спорт в седмицата. При възрастовите групи над 30 г., процентът на спортуващите драстично спада, което олицетворява един от най-проблематичните показатели с негативен ефект върху здравословния начин на живот на софиянци. Идентифицирайки големия пропуск в сферата на активното движение и спорта, настоявам в Бюджет 2022 г. ясно да бъде отразен ангажиментът на Столичната община към промяна на тази негативна статистика, давайки заявка за трансформацията на София в активен град. Изграждането на подходяща и модерна инфраструктура е задължителната първа стъпка, която трябва да направим като част от една дългосрочна стратегия за справяне с проблема с ниската физическа активност.

5.1. Изграждане на тартанова писта за бягане в Южен парк

В духа на гореспоменатите аргументи, предлагам да бъде изградена тартанова писта за бягане - щадяща инфраструктура за професионални спортисти и любители на бягането. Асфалтовите настилки могат да имат негативен ефект за спортуващите, изразяващ се в болки в ставите, коленете и стъпалата. Тартанови писти са изградени в редица европейски градове, като чрез тях се промотират активното движение и спорт. Предлагам това трасе да бъде обособено в Южен парк, тъй като той предоставя едни от най-добрите условия за практикуване на бягане. Инвестицията за изграждането на писта с дължина 4,5 км възлиза на **0,4 млн. лв.**

5.2. Изграждане на площадка за велосипедни спортове (байк парк) в кв. Орландовци

Въпреки своите размери и голям брой любители на колоезденето и велосипедните спортове, София остава един от градовете с недостатъчна инфраструктура за практикуване на тези видове спорт. През 2021 г. беше направен неуспешен опит за изграждане на велосипеден парк на територията на кв. Орландовци. Считаю, обаче, че не може да се разчита на подръчни средства за подобен проект.

В допълнение, София страда от остър дефицит на съоръжения, които да стимулират спортните занимания на открито и да предоставят възможност за водене на по-здравословен начин на живот.

В тази връзка предлагам на територията на кв. Орландовци да бъде изграден велосипеден парк. Прогнозната му стойност е **0,2 млн. лв.**

5.3. Изграждане на скейт парк в Северен парк

Една от целите на всяка община е да създава условия за подрастващите да прекарват повече време навън и да се забавляват на открито. София има нужда от повече съоръжения, които да дадат алтернатива на децата и младежите да практикуват любимите си спортове, а паркът на район Надежда е сред най-подходящите за изграждането на такава база. Въпреки че има проектна готовност за реализацията на скейт парк в Северния парк от години, то този проект бива negliжиран и отлаган. Смятам, че е наложително този проект да се включи в тазгодишната програма, като за реализацията му се отделят **0,6 млн. лв.**

5.4 Изграждане на две спортни площадки в парк „Гео Милев“

Точно както нарастващите общности трябва да модернизират и разширят изградената си инфраструктура от пътища, канали и комунални услуги, те също трябва да развиват и своята зелена инфраструктура. Тя има ролята да запазва естествените ценности и функции на екосистемата, да поддържа чист въздух и вода и да предоставя широк спектър от ползи за жителите на града.

Парк Гео Милев е основна дестинация на жителите на район Слатина, като е и един от парковете, който може да се похвали със задоволителна свързаност с транспортната градска мрежа. Бидейки разделен на две части от ул. Атанас Узунов, източната половина на парка остава по-необлагодородена, където главно преобладават неподдържани тревни площи и се наблюдава недостиг на съоръжения, които да задоволят нуждите на всички живущи в квартала.

На база на гореспоменатите аргументи, предлагам в капиталовата програма за 2022г. да бъде включено изграждането на две спортни площадки в парк „Гео Милев“ в размер на **0,3 млн.лв.**

5.5 Изграждане на специализирана площадка за танци

София е град с богата култура на танцовото изкуство. Множество са танцовите школи, които развиват своята дейност, с което увличат млади и стари към по-активен живот. С цел подпомагане не само на професионалистите, но и на аматьорите танцьори, предлагам да бъдат заделени **0,2 млн. лв** за изграждане на специализирана площадка за танци. Площадката следва да разполага със специална настилка, която предотвратява подхлъзвания, малки трибуни и възможност за инсталиране на музикални и светлинни уредби.

6) Зелени пространства и подобряване на качеството на въздуха

Дейност 622 "Озеленяване"

6.1. Нов междублоков парк в Люлин – „Люлин градина“

Междублоковите пространства оформят характера на всеки жилищен комплекс и определят качеството на живот на жителите му. Обществените пространства в жилищните комплекси, където живеят повечето софиянци, остават на заден план - неподдържани, занемарени и опасни. Междублоковото пространство е разположено в югозападната част на жилищния комплекс Люлин 6 в рамките на ПИ 68134.4360.425. През десетките години на експлоатация на градината не е изпълнено нито пълноценно озеленяване, нито поддръжка на парковото обзавеждане, осветление и настилки. Резултатът е смесица от изпочупени пейки и пропукани асфалтови настилки, издънкови дървета и отделни кътове – беседки, които жителите на околните блокове сами са изградили. Поради централното си разположение в композицията на комплекса и нуждата от обособено зелено пространство, мястото е не само важно за околните блокове, а и за цялостното създаване на комплекса като квартал и като обособено място за хората, със собствен център и идентичност. Затова предлагам за финансиране от бюджета за 2022 г. да се включи проект за цялостно обновяване на междублоково пространство в район Люлин на стойност **1,8 млн. лв.**, за което има готов идеен проект.

6.2 Обособяване на градска гора

Горите осигуряват огромни ползи за градските райони - по-чист въздух и вода, устойчивост на климата, биоразнообразие и подобро човешко здраве и благосъстояние. Общинска инвестиция в обособяването на градска гора би била амбициозна стъпка към трансформация на облика на града, която ще докаже ангажираността на ниво управление за постигането на високите климатични очаквания, пред които София е изправена.

Засаждането на 150,000 дървета би могло да намали емисиите на CO₂ с над 50 тона годишно. Интегрирайки засаждането в градското и ландшафтно планиране, това би могло да доведе до охлаждането на града с между 2 и 8 градуса, към което е нужно да се стремим с оглед на повишаващите се с всяка година температури. Освен като средство за подобряването на качеството на въздуха, чрез намаляване на шума и осигуряване на места за отдих, зелените пространства могат да подобрят здравословно възприятие на гражданите.

Вярвам, че Столична община, като най-близка до гражданите, трябва да дава пример чрез своите действия и заложи приоритети, като промотира трансформацията на градския начин на живот към един по-устойчив и справедлив модел на развитие. Именно затова, настоявам за залесяването и поддръжката да бъдат отделени средства в размер на **1 млн. лв.** за текущия бюджетен период.

6.3 Повече средства за отчуждаване на зелени площи

В продължение на десетки години Столична община не направи нито крачка в посока отчуждаването на зелените площи. Въпреки увеличението на средствата по това перо, те продължават да бъдат крайно недостатъчни за нуждите на града, като почти нищо

от тях не се заделя за отчуждителния процес на паркове, градинки и други озеленени пространства.

В края на 2020 г. общинското предприятие Софияплан съобщава за над 5000 частни имота, които попадат в софийските паркове и терени за озеленяване. Въпреки тази тревожна статистика, нито стотинка от допълнителните 2,5 млн. лв., с които беше актуализиран миналогодишния капитал за отчуждителни процедури не беше предвиден за запазване на градските зелени пространства.

Именно през януари тази година, изтече срокът за отчуждаване на имотите в зелените площи, което създава пречки за Общината, която може да ги откупи само със съгласието на собственика. Вземайки под внимание дългия срок от 15 години, който Столична община имаше, за да предприеме мерки, смятам, че този приоритет е бил изцяло negliжиран и ясно илюстрира липсата на ангажираност към основни обществени нужди като правото на свободен достъп до паркове и градини, чист въздух и опазването на градската екосистема.

Поради тези причини, смятам за абсолютно наложително да се зложат допълнителни **5,7 млн. лв.** изцяло за отчуждаването на зелените площи, като се зложат приоритетно тези, за които срокът на изтичане за възможно отчуждаване от Общината приближава. Време е общинският бюджет да отразява приоритетите на града, които са от най-голяма обществена полза за гражданите.

6.4 Нови микро паркове в гъсто населени жилищни квартали (София – Зелен град)

Мярката зложена в Плана за действие за Зелен град е изключително необходима, за да може едновременно да се намали праховото замърсяване и да се подобри качеството на живот и градската среда в кварталите. В Плана за действие е записано, че през първите месеци ще се идентифицират локациите на микро парковете и ще се определи моделът на финансиране. Изграждането на парковете ще отнеме около 18 месеца, по около 3 месеца за всеки парк. За целта предлагам **100 000 лв. за предпроектно проучване** и проектиране на микро паркове в гъсто населени жилищни квартали, както и **3,5 млн. лв. за изграждането на 5 микропарка** (остойностено в проекта на КПКАВ).

6.5 Премахване на кални точки в кварталите

Инициативата за премахване на калните точки от софийските квартали, е стъпка, която наведнъж решава няколко проблема. Освен, че се бори с праховото замърсяване, премахването на калните точки ще повлияе положително и върху дълго отлаганото облагородяване на кварталите, които имат неотложна нужда от изграждане на места за паркиране и зелени площи. Затова предлагам допълнителни **2 млн. лв.** да бъдат дадени към бюджета за премахване на кални точки в кварталите.

6) Столичен инспекторат

Дейност 623 " Чистота "

В проекта за бюджет за 2022 г. отново е предвидено нарастване на разходите за Столичния инспекторат, които достигат 10,52 млн. лв. Въпреки че тази година увеличението на разходите е само с около 1%, **отделяният ресурс за издръжка на Инспектората далеч не отговаря на качеството на работа на тази структура.** Припомням, че през изминалите години, разходът по това перо значително нараства – със 7% през 2021 г., през 2020 г. – с още 7.3%, а през 2019 г. – с цели 18,4%. С всяка изминала година тази структура, подчинена на кмета на Столичната община, поглъща все повече и повече средства, въпреки че контролната ѝ дейност в града продължава да е на същото традиционно слабо ниво, като главната контролна структура на СО генерира значително повече разходи, отколкото приходи. Базирайки се на изключително ниски резултати, липсата на отчетност и видим напредък в качеството на работата на Столичен инспекторат, смятам, че отделянето на ресурс в размер на почти 11 млн. лв. е необосновано, нецелесъобразно и поощрява безотговорно пилеене на публичните средства и липсата на резултати.

Годишните отчети на Столичния инспекторат показват траен застой в контрола; изключително малък брой съставени АУАН и НП с оглед на наличието на огромен за мащабите на София екип от 373 души; изключително ниски постъпления от глоби, които не могат да покрият дори символична част от заплатите на самите инспектори; опити да бъдат посочени спестени средства, поради неизвършени дейности, като резултат от санкционната дейност на Инспектората.

На база на посочените аргументи, считам за абсолютно необходимо да бъдат предприети **мерки за увеличаване на ефективността на Столичен инспекторат в частта с реализирания брой проверки и частта с приходите от санкции по параграф 28-00, подпараграф 28-02** от Отчета за изпълнението на бюджета на Столична Община. Цялостно увеличение на броя проверки, които заедно с мерките за качество на всяка проверка плюс стимулите за увеличаване на събираемостта ще повишат приходите в бюджета на Общината в размер на поне **2,2 млн. лв.**

ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

ПРИХОДИ

Приходите и структурата на бюджета на Столичната община са недостатъчни, за да осигурят амбициозна капиталова програма, насочена към очакванията на гражданите и обективните нужди на града. Голяма част от общинските такси не са актуализирани повече от 10, често и 15 години, което води до драстично намаляване на собствените приходи на Общината. През същия този период приходите на физическите и юридическите лица, но и стандартът на живот в София се е увеличил с между 2,5 и 3

пъти. Въпреки това, таксите продължават да са на нивата от преди 2006 г., когато икономическата и социална ситуация в столицата беше коренно различна. Заради тези обективни факти, днес бизнесът плаща силно подценени такси и не участва по справедлив начин в приходите, с които да се подобрява градската среда в София. Нещо повече, бюджетът за 2022 г. ясно показва неустойчивото финансово управление на Столичната община, която е превърната в зависим субект от волята и наличните средства на бюджетите на РБ и ЕС.

Това ясно се изразява както в **собствените приходи на Общината, които съставят едва 44% от общите приходи на бюджета** (918,7 млн. лв. от общо 2088 млн. лв). В капиталовата програма, пък **делът на европейските средства в общия размер на програмата е 46,7%** (272,79 млн. от общо 584,14 млн.), а от останалите 53,5% **само 8% реално се финансират със средства на Общината**, като 45,3% произтичат съответно от заеми и трансфери от държавния бюджет.

Това означава, че Столичната община е твърде зависима от средства, върху които няма пряк контрол и заради ниските собствени приходи е силно ограничена в инвестиционната си дейност.

7) Технически услуги, разрешително за строеж

В последните две години пандемията бе фактор, който се отрази и на имотния пазар, който бе изключително динамичен, а цените на имотите достигнаха нови върхове. Броят на сделките през 2021 г. се увеличи с над 20%, а средната цена достигна близо 1400 евро на кв.м., което бележи 9% ръст в сравнение с 2020 г. Безспорно нарастващата инфлация доведе до увеличаването на търсенето за инвестиране в имоти, а ниските лихви стимулираха допълнително ипотечното кредитиране. В следствие на това, разрешенията за строителства също бележат драстичен ръст възлизащ на 20%, като според данни на НСИ строежа на новите сгради показва с 26% по-голяма РЗП.

Въпреки всички тези икономически и имотни промени, за поредна година таксата за разрешително за строеж остава безпрецедентно ниска. Последната промяна в таксата е извършена през 2006 г., което показва тотално несъответствие на текущите стойности с актуалното икономическо развитие на града. Това несъответствие се изразява в множество пропуснати ползи в рамката на приход за Столична община през всички тези години от 2006 г. до 2022 г.

Ниската цена за разрешително за строеж от една страна стимулира хаотичното развитие на строителството на имоти, а от друга затруднява задачата на Столичната община да осигурява качествена инфраструктура в кварталите. Тъй като огромна част от строителния бранш отдавна е съгласен да плаща по-високи цени за такса разрешително за строеж, но в замяна да получава качествена градска инфраструктура, смятам, че тази такса трябва незабавно да бъде повишена. Сегашните ниски нива на таксата дават възможност за огромни печалби от страна на строителните предприемачи, които почти с нищо не финансират дейностите по изграждане и поддържане на инфраструктурата и облагородяването на градската среда.

С оглед на методиката на формирането на таксите в Столична община, то можем да заключим, че два обективни фактора, които трябва да бъдат използвани за индексация на такса разрешително за строеж са **промените в трудовите разходи и нивата на инфлацията**. Трудовите разходи, свързани с предоставянето на разрешение за строеж са преди всичко заплатите и вноските на работодателя към здравни, пенсионни и осигурителни фондове. Според статистиката на НСИ за периода 2008-2020, средната брутна заплата на работещите в държавното управление е пораснала с 213% или повече от 2 пъти. От друга страна, от декември 2006 до октомври 2021, общата инфлация в България е 53.4%.

Ако приемем, че двата типа разходи са с еднаква тежест при формирането на таксите за предоставяне на услугата, то през последните 15 г., таксата би следвало да се е повишила с **не по-малко от 83%**, или **1.8 пъти**. При усреднена стойност 18 лв./м², това би повишило прихода от таксата с поне **12,5 млн. лв.**

8) Данъчни постъпления

8.1 Данък върху възмездно придобиване на имущество

Имотният пазар излезе от кризата напълно възстановен и достигна най-високия връх на цените и покупко-продажбите за последното десетилетие. През изминалата година са се сключили 36 836 сделки с имоти, което бележи ръст от 23,1% в сравнение със стойностите от 2020 г. В допълнение, тенденцията за покачване на цените се очаква да продължи и през 2022 г., като тя ще бъде около 10% вземайки предвид увеличаващото се търсене. През 2021 г., касовият отчет посочва, че за годината приходът по това перо се е равнявал на 217,7 млн. лв., което е увеличение от 22% спрямо заложените приходи в проекта за бюджет за 2021 г. С оглед на горепосочените аргументи и очакваната динамика на пазара на недвижими имоти, очаквам допълнителен приход от данък при придобиване на имущество чрез дарение и възмезден начин в рамките на **16,2 млн. лв.** или увеличение от 7,41% спрямо касовото изпълнение за 2021 г. Така, очакваният приход по това данъчно перо е в размер на 233,83 млн. лв..

8.2 Данък върху недвижими имоти

Динамиката на имотния пазар ще повлияе неизменно и върху постъпленията от данъка върху недвижимите имоти. Според НСИ, през 2021г. новопостроените жилища пуснати в експлоатация бележат ръст от 39,4% като през 2021г. те са с общ брой 5 601, докато през 2020г. са били общо 4 018. В допълнение, разглеждайки сумарно статистиката за полезната площ на въведените в експлоатация новопостроени сгради, през изминалата година се отчита увеличение с цели 43,5% в сравнение с предходната, което се изразява в обща площ от 589 362 кв.м. за 2021г.

Изминалата година бележи абсолютен рекорд по отношение на нови жилища, пуснати в експлоатация.

Вземайки предвид и факта, че данъкът върху недвижимото имущество е сред тези с най-висока събираемост, а и често в изминалите бюджетни програми се преизпълнява, намирам за изключително ниско заложеното увеличение на постъпленията по този показател в проектобюджета 2022 г, които се равняват само на 0,29 %. На фона на текущата динамична ситуация на пазара на имоти, очаквам постъпленията по това перо да се повишат с около 10% в сравнение с постъпленията от 2021 г., или приход от **12,0 млн. лв.** в допълнение на вече заложените 120 млн. лв. в проектобюджета за 2022 г.

ПО РАЗХОДА:

Функция 1 „Общи държавни служби“, Дейност 122 „Общинска администрация“
+2 500 000 лв.

Функция 3 "Образование", Дейност 311 "Детски градини"
+1 500 000 лв.

Функция 3 „Образование“, Дейност 389 "Други дейности по образованието"
+1 700 000 лв.

Функция 4 "Здравеопазване", Дейност 469 "Други дейности по здравеопазването"
+3 000 000 лв

Функция 6 „Жилищно строителство и БКС“, Дейност 606 "Изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа"
+17 300 000 лв.

Функция 6 „Жилищно строителство и БКС“, Дейност 622 „Озеленяване“
+14 100 000 лв.

Функция 6 „Жилищно строителство, БКС и опазване на околната среда“, Дейност 621 "Управление, контрол и регулиране на дейностите по опазване на околната среда"
+500 000 лв.

Функция 7 „Почивно дело, култура и религиозни дейности“, Дейност 714 „Спортни бази и спорт за всички“
+1 700 000 лв.

Функция 7 „Почивно дело, култура и религиозни дейности“, Дейност 759 "Други дейности по културата"

+300 000 лв.

Функция 8 "Икономически дейности и услуги", Дейност 849 "Други дейности по транспорта, пощите и далекосъобщенията"

+300 000 лв.

Общо по разхода: +42 900 000 лв.

ПО ПРИХОДА:

1. Такса разрешително за строеж

+12 500 000 лв.

2. Столичен инспекторат

+2 200 000 лв.

3. Данъчни постъпления

+28 200 000 лв.

Общо по прихода: + 42 900 000

Силно се надявам, че това няма да бъде поредното предложение, което бива negliжирано. Бюджетът на София трябва ясно да отразява ангажиментите за подобряването на средата, в която гражданите живеят и вярвам, че горепосочените аргументи и идеи ще бъдат взети под внимание при предприемането на корекции по предложения за 2022 г. бюджет.

гр. София

С уважение,

X

17.03.2022 г.

Борис Бонев